

Asia: VN/18125/2025

Ehdotus hallituksen esitykseksi taiteen perusopetuksesta annetun lainsäädännön uudistamiseksi

1 § Taiteen perusopetuksen tarkoitus ja tavoitteet

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kiitos mahdollisuudesta lausua taiteen perusopetusta koskevan lain uudistamisesta Tässä lausunnossa esitämme huomiomme ja ehdotuksemme muutoksiin Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian ja Suomalaisen musiikkikampuksen näkökulmasta.

Taiteen perusopetuksen pääasiallinen kohderyhmä tulee edelleen säilyttää lapsissa ja nuorissa, mikä olisi syytä kirjata näin myös lakiin. Harrastustoiminnan lisäksi taiteen perusopetus luo pohjaa taidealan koulutusjatkumossa, jossa harrastaminen voi muuttua ammattilaisuuteen tähtääväksi opiskeluksi toisella asteella tai korkeakoulussa. Jos lasten ja nuorten ensisijaisuus poistetaan, saavutettavuus ja yhdenvertaisuus vaarantuvat lasten ja nuorten osalta.

Esitämme, että lakiesityksessä säilytetään muotoilu ”ensisijaisesti lapsille ja nuorille” ja näin varmistetaan, ettei lasten ja nuorten mahdollisuudet osallistua taiteen perusopetukseen heikkene lakiuudistuksen myötä.

3 § Opetussuunnitelma, oppimäärän mitoitus ja laajuus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

Yhden oppimäärän malli on mielestämme kannatettava: se eheyttää nykyisin hajautunutta järjestelmää ja tekee siitä selkeämmän niin opiskelijoille kuin koulutuksen järjestäjillekin.

On tärkeää, että varhaisiän taiteen perusopetukseen voidaan käyttää valtionosuusrahoitusta. Se ei saa kuitenkaan kuluttaa oppimäärän kokonaistuntimäärää.

Opintopisteen työmäärä tulisi olla vertailukelpoinen muiden opinto-/osaamispisteitä antavien koulutusmuotojen kanssa. Tämä helpottaisi ristiinopiskelua ja opintojen tunnustamista. Kokonaisuutena pidämme 3 §:n ratkaisuja oikeansuuntaisina uudistuksen tavoitteiden kannalta.

4 § Kunta koulutuksen järjestäjänä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

5 § Koulutuksen järjestämisluvan saanut koulutuksen järjestäjä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

7 § Koulutuksen järjestämislupa

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Kannatamme sitä, että opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä järjestämislupa kriteereineen on jatkossakin edellytys valtionosuuden saamiselle. Erityisesti tuemme sitä, että järjestämislupa voi kattaa useita taiteenaloja kerralla, mikä on mahdollistaa monipuolisen tarjonnan. Uusi laki ei saisi ainakaan kaventaa tätä mahdollisuutta, vaan pikemminkin kannustaa oppilaitoksia tarjoamaan useampia taiteenaloja saman luvan puitteissa. Näemme myös hyvänä, että lakiesitys täsmentää koulutuksen järjestäjän velvollisuuksia luvan ehtojen noudattamisessa, mikä osaltaan varmistaa laadun ja yhdenvertaisuuden opetuksessa.

8 § Koulutuksen järjestämisluvan muuttaminen ja peruuttaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

9 § Koulutuksen järjestäminen ja muu toiminta

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

10 § Yhteistyö

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Yhteistyön kirjaaminen lain tasolle vahvistaa taiteen perusopetuksen asemaa osana laajempaa sivistys- ja kulttuuripalveluiden kokonaisuutta. Verkostomainen yhteistyö oppilaitosten, kulttuuritoimijoiden, koulujen ja korkeakoulujen kanssa tarjoaa uudenlaisia oppimisympäristöjä ja madaltaa osallistumisen kynnystä eri ikäryhmille. Suomalaisella musiikkikampus on hyvä esimerkki tämänkaltaisesta yhteistyöstä yli oppilaitosrajojen. Toivomme myös, että yhteistyömalleille löytyisi riittävästi taloudellisia kannustimia.

11 § Vastuutehtävä

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Gradian taiteen perusopetus osana Suomalaista musiikkikampusta toimii valtakunnallisesti oleellisena osaamiskeskittymänä pedagogiikan ja tutkimuksen kehittämisessä. Alan kehittämisvastuutehtäviin tulisi liittää velvoite yhteistyöhön korkeakoulujen kanssa, joissa on alan tutkimuksellista ja pedagogista kehittämisosaamista. Tällä varmistettaisiin, että tietoperustaisuus vahvistuu ja kehittämiselle on On tärkeää, että vastuutehtävä toteutetaan riittävillä resursseilla ja selkeällä mandaatilla. Lisäksi vastuutehtävän myöntökriteerien tulee olla avoimet ja tehtävän vaikutuksia on arvioitava säännöllisesti.

12 § Valtion rahoitus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Haluamme nostaa esiin, että kasvukeskustoissa tarve ja kiinnostus (kysyntä) musiikin ja tanssin harrastamista kohtaan on viime vuosina kasvanut. On varmistettava, että taiteen perusopetusta voidaan laajentaa vastaamaan kasvanutta kysyntää. Myös alueelliset erot kysynnässä on hyvä ottaa huomioon: joillain seuduilla juuri musiikkiin ja tanssiin on pitkät jonot, joten saavutettavuustason määrittelyssä näiden alojen/alueiden tilanne tulee kartoittaa.

Toiseksi korostamme lisärahoituksen tarvetta. On positiivista, että esityksessä taiteen perusopetuksen valtionrahoitukseen on ehdotettu 10 miljoonan euron lisäystä. Haluamme painottaa, että ilman tätä lisärahoitusta uudistuksen hyvät tavoitteet – erityisesti saavutettavuuden parantaminen – jäisivät todennäköisesti toteutumatta.

Taiteenalojen erityispiirteet on otettava rahoitusperiaatteissa huomioon: musiikissa oppiminen vaatii pitkän, yksilöllisen motorisen harjaantumisen ja etenee osaamisen, motivaation ja henkilökohtaisen suunnitelman mukaan, ei vuosikurssien perusteella. Lisäksi musiikki painottuu yksilö- ja pienryhmäopetukseen, kun taas monilla muilla taiteenaloilla ryhmäopetus on keskeistä; pedagogisesti perusteltua on, että pienryhmissä tai suurissa alkeisryhmissä opetusta voi antaa useampi opettaja oppimisen tukemiseksi.

13 § Henkilöstö

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Haluamme painottaa, että pedagoginen työ edellyttää pedagogista pätevyyttä. Lakiesityksen perusteluissa esitetyt opettajien kelpoisuusvaatimukset vaikuttavat varsin väljiltä; esimerkiksi ehdotuksen mukaan opettajalta vaadittaisiin muodollisesti joko soveltuva korkeakoulututkinto tai riittävät taiteelliset/ammattilliset ansiot. On ongelmallista, jos pelkkä taiteellinen ansio katsotaan riittäväksi ilman mitään opettajankoulutusta. Päinvastoin, on tärkeää, että oppilaitoksissa on pedagogisesti kelpoisia opettajia ja hyvät mahdollisuudet hankkia tarpeellinen kelpoisuus työn ohessa. Mielestämme kelpoisuusehdoissa tulee edellyttää opettajilta pedagogisia opintoja (kuten nykyisinkin edellytetään 60 opintopisteen opettajan pedagogiset opinnot, mikäli muuta opettajakelpoisuutta ei ole). Vain näin varmistetaan opetuksen laatu ja opiskelijoiden yhdenvertaiset mahdollisuudet saada pätevien opettajien antamaa opetusta.

14 § Oppilaaksi ottaminen

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

15 § Oppilailta perittävät maksut

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

16 § Oppilaan osaamisen arviointi ja todistus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

18 § Tietojensaanti- ja ilmoitusoikeus

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

19 § Koulutuksen arviointi

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

-

Siirtymäsäännökset (lakiesityksen 22-24 §:t)

Valitse sopivin

Kannatan

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

2. Esityksen sisältämä uusi valtionrahoitusmalli. Mitä mieltä olette työryhmän esityksestä:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

12§ kohta huomiot huomioiden. Toimintaa on hyvä arvioida uusien mittareiden ja tiedonkeruun avulla.

20 § Taiteen perusopetuksen opettajan kelpoisuus

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Haluamme painottaa, että pedagoginen työ edellyttää pedagogista pätevyyttä. Lakiesityksen perusteluissa esitetyt opettajien kelpoisuusvaatimukset vaikuttavat varsin väljiltä; esimerkiksi ehdotuksen mukaan opettajalta vaadittaisiin muodollisesti joko soveltuva korkeakoulututkinto tai riittävät taiteelliset/ammattilliset ansiot. On ongelmallista, jos pelkkä taiteellinen ansio katsotaan riittäväksi ilman mitään opettajankoulutusta. Päinvastoin, on tärkeää, että oppilaitoksissa on pedagogisesti kelpoisia opettajia ja hyvät mahdollisuudet hankkia tarpeellinen kelpoisuus työn ohessa. Mielestämme kelpoisuusehdoissa tulee edellyttää opettajilta pedagogisia opintoja (kuten nykyisinkin edellytetään 60 opintopisteen opettajan pedagogiset opinnot, mikäli muuta opettajakelpoisuutta ei ole). Vain näin varmistetaan opetuksen laatu ja opiskelijoiden yhdenvertaiset mahdollisuudet saada pätevien opettajien antamaa opetusta.

Ymmärrämme toki tarpeen joustaa kelpoisuusvaatimuksissa esimerkiksi harvinaisten soittimien tai taiteenalojen kohdalla, joissa päteviä opettajia on vähän. Tällaisten poikkeustenkin osalta kannatamme kuitenkin mallia, jossa taiteellinen ammattilainen voi opettaa tilapäisesti tai avustavasti, mutta hänen tulisi suorittaa pedagoginen täydennyskoulutus esimerkiksi muutaman vuoden kuluessa. Lakiesitys voisi sisältää siirtymäsäännöksen tai velvoitteen, joka ohjaa epäpätevät opettajat hankkimaan pedagogisen pätevyyden tietyssä ajassa. Näin varmistetaan pitkällä tähtäimellä, että taiteen perusopetuksen henkilöstö on kauttaaltaan pedagogisesti koulutettua. Tämä investointi opettajien osaamiseen maksaa itsensä takaisin opetuksen laadun parantumisena.

4. Ehdotus asetukseksi taiteen perusopetuksesta. Mitä mieltä olette työryhmän ehdotuksesta:

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti:

Yleinen kommentti, Suomalainen musiikkikampus ja Gradia kiittävät työryhmää hyvästä työstä taiteen perusopetuksen lainsäädännön uudistamiseksi. Esitys linjaa selkeästi, että tavoitteellisella taiteen perusopetuksella on tärkeä rooli myös jatkokouluttautumisen näkökulmasta.

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti"

Suomalainen musiikkikampus on Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston musiikin ja tanssin koulutus-, tutkimus- ja tapahtumakeskittymä Keski-Suomessa Jyväskylässä. Gradia toteuttaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetusta ja kehittämistä musiikissa ja tanssissa (järjestämislupa 310/430/2003).

Kaiken kaikkiaan pidämme lakiesitystä tarpeellisena ja sen tavoitteita hyvinä. Esittämillämme täsmennyksillä – lasten ja nuorten ensisijaisuuden huomioiminen, oppimäärän ja opetussuunnitelmien taiteenalakohtainen kehittäminen, resurssien varmistaminen kasvavaan kysyntään sekä opettajien pedagogisen kelpoisuuden korostaminen – uudistus palvelisi erinomaisesti taiteen perusopetuksen kenttää. Haluamme lopuksi korostaa, että taiteen perusopetus on Suomessa ainutlaatuinen järjestelmä, joka on tuottanut laaja-alaista sivistystä ja hyvinvointia jo vuosikymmenten ajan. Uudistamalla lainsäädäntöä harkitusti pidämme huolta siitä, että tämä arvokas järjestelmä säilyy elinvoimaisena ensisijaisesti lasten ja nuorten ilona, ja samalla avoimena kaikille elämänvaiheesta riippumatta. Taiteen perusopetuksen saavutettavuuden, laadun ja vaikuttavuuden parantaminen on tavoite, jota tuemme ja pidämme ehdottoman tärkeänä.

Kivelä Jarmo

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia - Suomalainen musiikkikampus -
Jarmo Kivelä(Gradia) ja Paula Turkkila (Jamk)